Cena 20 hal.

Adres wydawnictwa Kraków, Stradom 13. Nr. telefonu 279. Konto czek. P. K. O. Nr. 174.455. — Listy i rękopisy należy przesyłać pod adresem redakcyi w Przywozie koło Mor. Ostrawy. — Adres Administracyi dla Krakowa: Stradom 13. — Nakł. Gal. Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Wychodzi codziennie, także w poniedziałki.

Cena 20 hal.

Prenumerata w Austro-Węgrzech, Królestwie Polskiem i Niemczech: Miesięcznie 4 K 80 h., kwartalnie 14 K 40 h. — Cena ogłoszeń: 10 hal. za 1 mm łszpalt. — Prenumeratę, ogłoszenia i przesyłki pieniężne przyjmuje Administracya w Przywozie koło Mor. Ostrawy. Tel 211.

Rok I. | Kraków, poniedziałek, 7. października 1918. | Nr. 88.

W oczekiwaniu odpowiedzi Wilsona.

Osnowa noty niemieckiej.

Berlin, 6. października. Nota wręczona prezydentowi Wilsonowi, za pośrednictwem rządu szwajcarskiego, ma następującą treść:

Rząd niemiecki uprasza prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej, by wziął w swe ręce odbudowę pokoju, by zawiadomił wszystkie państwa prowadzące wojnę o tej prośbie i by uprosił je o wysłanie pełnomocników w sprawie podjęcia rokowań. Rząd niemiecki proponuje to na zasadzie orędzia prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej z 8. stycznia 1918 i późniejszych jego oświadczeń złożonych mianowicie w mowie z 27. września. By uniknąć dalszego rozlewu krwi, uprasza rząd niemiecki o natychmiastowe zawieszenie broni na lądzie, wodzie i w powietrzu.

Ks. Maks. badeński, kanclerz Rzeszy.

I Turcya zaproponuje pokój.

Berlin, 6. października. BK. Jak kanclerz w swej mowie już zapowiedział, zamierza rząd turecki uczynić ten sam krok pokojowy, co obaj inni sprzymierzeńcy.

Orędzie cesarza Wilhelma

Berlin, 6. października. BK. Cesarz Wilhelm wystosował następujące orędzie do armii i maryrarki niemieckiej:

Od długich miesięcy atakuje nieprzyjaciel wśród gwałtownych wysiłków prawie że bez przerwy Wasze pozycye. Wśród wielotygodniowych zmagań, częstokroć bez spoczynku nawet, musicie wytrwać i stawić czoło o wiele silniejszemu liczebnie wrogowi. W tem właśnie leży wielkie zadanie i misya, które przypadły Wam w udziale i które spełniacie. Wojska wszystkich szczepów niemieckich spełniają swoją powinność i mężnie bronią ojczyzny na obczyźnie. Nieugiętym jest pień mojej floty i stawi ona czoło zjednoczonym nieprzyjacielskim siłom morskim, by wśród nieprzerwanej pracy wspomódz armię w jej ciężkich walkach. Z podziwem i dumą zwracają się oczy całej ojczyzny na czyny armii i marynarki. Wyrażam Wam moje i ojczyzny podziękowanie.

Wśród najcięższych walk załamał się front macedoński. Wasz front jednakowoż został nieugiętym i pozostanie takim nadal. W porozumieniu z naszymi sprzymierzeńcami postanowiłem nieprzyjacielowi raz jeszcze zaproponować pokój, lecz tylko do honorowego pokoju podamy dłoń naszą. Oto dług, który spłacić winniśmy naszym bohaterom, którzy życie swe oddali za ojczyznę i to też winniśmy naszym dzieciom. Nierozstrzygniętem jest jeszcze, czy miecze schowamy do pochwy. Do tego czasu jednakowoż nie wolno nam pozostać bezczynnymi. Musimy jak dotychczas wytężyć wszelkie siły w tym kierunku, byśmy wytrzymali parcie nieprzyjaciela. Poważne chwile przeżywamy. Ufamy jednak naszym siłom, łasce i pomocy Boga, i tuszymy, iż uda się nam bronić naszą kochaną ojczyznę.

Wycofanie wojsk niemieckich z Bułgaryi i Palestyny.

Wiedeń, 6. października. BK. Urzędowo donoszą:

WŁOSKA WIDOWNIA BOJU.

Bez większych akcyi bojowych. Koło Neumarkt, w południowym Tyrolu, zostali zabici i ranni liczni włoscy jeńcy wojenni w czasie ataku włoskiego na obóz jeńców wojennych.

BAŁKAŃSKA WIDOWNIA BOJU.

Na południe od rzeki Skumbi walki straży tylnych. Na froncie serbskim wycofaliśmy z Vranic nasze wojska przednie.

Szef sztabu generalnego

*

Berlin 6. października. BK. Biuro Wolffa donosi z wielkiej kwatery głównej:

ZACHODNIA WIDOWNIA BOJU:

Front armii król. Rupprechta

We Flandryi i przed Cambrai dzień spokojny. Żywa czynność wywiadowcza na wielu miejscach frontu.

Front armii gen. pułk. Boehna.

Między Crevecourt i Beaurevoir nad kanałem zwinęliśmy ubiegłej nocy na linii Banteux—Le Catelet wysunięte pozycye i cofnęliśmy stojące tam wojska na linie tyłowe. Anglicy i Francuzi kontynuowali swoje ataki między Le Catelet i na północ od St. Quentin. Beaurevoir i Monbrehain zostały w ich rękach. Na reszcie frontu rozbiły się ich ataki, przed naszemi liniami. W walkach koło Beaurevoir odznaczył się szczególnie 56. rezerwowy pułk piechoty pod dowództwem majora Leebecke.

Front armii niem. nast. tronu:

Na Chemin des Dames odparliśmy ponowne ataki francuskie i włoskie. W dalszym ciągu poruszeń, rozpoczętych 3. października na wschód od Reims, i z obu stron Suippes, opróżniliśmy ubiegłej nocy także nasze pozycye na Briment i Berru i zajęliśmy linie tyłowe. Nieprzyjaciel ruszył za nami w ciągu dnia. Znajdywaliśmy się z nim w kontakcie potyczkowym nad Suippes, z obu stron gościńca Reims-Neufchatel, koło Lavannes-Epoye-Payerger i nad Arną. Francuzi i Amerykanie zaatakowali ponownie znacznemi siłami między gościńcami, prowadzącymi z Somme-Py na północ. Po ciężkich walkach utrzymaliśmy nasze pozycye bez wyjątku. Szczególnie odznaczyły się tutaj westfalski pułk piechoty Nr. 55 i zachodnio-pruski pułk piechoty nr. 149. 199. dywizya piechoty odpierała kilkakrotnie szturmującego w 15 rzędach nieprzyjaciela aż na wzgórza Liry. For. Marbock z kompaniami pułku piechoty nr. 357 odznaczył się szczególnie przy odparciu nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel poniósł tutaj ciężkie straty. Na zachodnim krańcu Argonów rozbiły się częściowe ataki przeciwnika.

Front armii Gallwitza.

Amerykanie kontynuowali swoje silne ataki między Argonami i Mozą. Na wschód od Exermont udało im się przedrzeć się aż do wzgórza leżącego w odległości blisko jednego kilometra na północ od tej miejscowości. Ponowne ich ataki, które ruszyły popołudniu, rozbiły się. Z obu stron gościńców, prowadzących z Charpentry do Romagne, złamały się zupełnie ataki przed liniami alzacko-lotaryńskich i westfalskich pułków. Dalej na wschód wtargnął nieprzyjaciel do lasu Fay.

Wczoraj zestrzeliliśmy 37 nieprzyjacielskich samolotów i 2 balony na uwięzi. Oprócz tego z eskadry znajdującej się w ich ataku na Palatynat, zestrzeliliśmy 5 samolotów w walce powietrznej

Południowo-wschodnia widownia boju

Wojska nasze walczące dotąd na obszarze armii bułgarskiej, zostały wycofane i znajdują się w pochodzie odwrotowym do swych miejsc zbiorczych. Odpowiedziały one zupełnie postawionym sobie wysokim wymaganiom i dokonały czynów nadzwyczajnych.

Azyatycka widownia boju:

Niemieckie bataliony walczące w Palestynie u boku naszego wiernego sprzymierzeńca tureckiego, musiały się wraz ze słabemi tureckiemi siłami cofnąć przed przeważającemi siłami nieprzyjacielskiemi i znajdują się w odwrocie przez Damaszek w kierunku północnym.

Pierwszy generał-kwatermistrz:
LUDENDORFF.

Orędzie króla bawarskiego.

Monachium, 6. października. BK. W orędziu wydanem przez króla bawarskiego do armii, powiedziano między innemi: Cesarz zaproponował nieprzyjacielowi pokój, by zakończyć rozlew krwi, nie chcący się zakończyć. Mimo to niezłomną jest wola wojska i narodu, by walkę prowadzić do ostateczności, jeśli zmuszą nas do jej kontynuowania. Zanim broń spocznie, zależy dobro ojczyzny i przyszłość nas wszystkich od waszej woli, od waszej stałości, zwartości i karności«.

Mowa nowego kanclerza.

Berlin, 5. października. BK. Po oświadczeniach zasadniczych, które przytoczyliśmy już w numerze wczorajszym wywodził kanclerz ks. Maks dalej:

Co do stanu oblężenia nie można zrezygnować ze wszystkich zarządzeń, związanych z tym stanem, jednakowoż przez odpowiedni stosunek między władzą wojskową a cywilną będzie możliwe, by w sprawach nie czysto wojskowych, lecz w zakresie cenzury spraw słowa, zgromadzeń, miarodajne były zarządzenia władzy cywilnej. Od 30. września rozpoczął się nowy okres w historyi wewnętrznej Niemiec. Polityka wewnętrzna ma decydujące znaczenie dla kwestyi wojny i pokoju. Obowiązkiem jest stwierdzić, że rozlew krwi nie może potrwać ani godziny dłużej, aniżeli tego wymaga honor.

W nadziei rychłego pokoju.

Rotterdam, 6 października. B. K. — »Daily Telegraf« donosi za »Rott. Cour.«, iż w nadziei rychłego pokoju ogólnego papiery pokojowe idą w górę, a wartości wojenne gwałtownie spadają. Na giełdzie w Newjorku dochodzi do zakładów, iż wojna ukończy się przed Bożem Narodzeniem. Waszyngtoński korespondent »New Jork World« uważa natomiast za wskazane, ogłosić odezwę, w którejby należało przestrzedz ludność przed żywieniem nadziei rychłego końca wojny.

Kanclerz bezzwłocznie poczynił kroki w sprawie porozumienia ze sprzymierzeńcami. W nocy na 5 bm. za pośrednictwem Szwecyi wystosował do prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki notę, w której go prosi by sprawę zawarcia pokoju wziął w swe ręce i w tym celu ze wszystkiemi państwami, które wojnę się zetknął. Nota może dziś lub jutro będzie w Waszyngtonie. Wystosował tę notę do prezydenta Stanów Zjednoczonych dlatego, ponieważ on jest tym, który ustalił program ogólnego pokoju, przyjęty obecnie przez Niemcy za podstawę do rokowań.

Zasady Wilsona zgadzają się w pełni z pojęciami naszemi co do zawarcia pokoju. Kanclerz spodziewa się że prezydent Stanów Zjednoczonych przyjmie propozycye tak, jak sprzymierzeńcy je rozumieją. Wówczas będzie otwarta droga do rychłego, honorowego pokoju i pojednania zarówno dla nas, jak i dla naszych nieprzyjaciół. (Oklaski w całej Izbie, okrzyki ze strony socyalnych demokratów).

Prezydent Fehrenbach wita z radością oświadczenia w kwestyi pokoju i proponuje odroczenie Izby, aż do chwili, gdy kluby odbędą swoje obrady.

Posłowie Haase i Sejda domagają się otwarcia natychmiastowej dyskusyi.

Propozycyę prezydenta przyjęto przeciwko głosom Polaków i niezawisłych socyalistów. Posiedzenie zamknięte.

Prof. Lammasch o federalizacyi Austryi i pokoju.

Berlin, 6. października. Tel. wł. W rozmowie z pewnym dziennikarzem powiedział prof. Lammasch. Zwrot w Niemczech jest już dlatego radosnym objawem, gdyż nowy rząd, którego celem jest zrealizowanie ideałów demokratycznych, właśnie na podstawie tychże musi osiągnąć sprawiedliwy pokój. To samo odnosi się też do nas. Dzięki nurtującym obecnie u nas prądom federalistycznym zbliżamy się znacznie do pokoju. Fakt, że narody austro-węgierskie nie mieszkają zwarcie na jednym obszarze, lecz są niejednokrotnie ze sobą pomieszane, nie utrudni, lecz owszem ułatwi porozumienie, gdyż każdy naród będzie musiał uwzględnić postulaty mniejszości narodowej mieszkającej na jego terytoryum, ze względu na swoją mniejszość narodową zamieszkałą na sąsiedniem terytoryum.

Dymisya Steckiego.

Warszawa, 5. października. BK. Pewne gazety donoszą, iż utworzenie gabinetu nie doszło wczoraj do skutku, ponieważ minister dla spraw wewnętrznych

Stecki, zażądał, aby w skład nowego gabinetu weszli również przedstawiciele lewi y i aby Radę Stanu uzupełniono odpowiednimi wyborami. Aczkelwick Kucharzewski zasadniczo zgodził się na postawione warunki, odmówił jednak natychmiastowego ich spełnienia. Stecki zgłosił przeto swoją dymisyę. Jako jego następców wymieniają: Mikułowskiego-Pomorskiego, Święcińskiego i byłego burmistrza miasta Warszawy, Chmielowskiego.

Ostatni komunikat wieczorny.

Berlin, 6. października. BK. Urzędowo: 6. października wieczorem: W walkach częściowych na północ od St. Quentin i w Szampanii między Argonami a Mozą odparto silne ataki amerykańskie.

Wojska niemieckie zostają na Ukrainie.

Kijów, 6. paźdz. B. K. Biuro Wolffa donosi: W rządowych kołach niemieckich uważają za nieuzasadnione wieści o odmarszu wojsk niemieckich z Ukrainy. Wojska niemieckie ponozostaną stanowczo na dal w Ukrainie.

Obrady rosyjskie w Kijowie.

Kijów, 6. paźdz. B. K. Wczoraj odbyły się w Kijowie narady obecnych tamże członków rosyjskiej Izby ustawodawczej. Tematem obrad było obecne położenie. Przypływ coraz nowych członków Izby ustawodawczej trwa dalej. Dotychczas wpisano na listę 95 członków.

Rokowania rosyjsko-ukraińskie.

Kijów, 5. października. B. K. — Ukraińska delegacya pokojowa odrzuciła wczoraj na swem plenarnem posiedzeniu żądanie rosyjskiej delegacyi, aby zapytano kontrahentów pokoju brzeskiego, jak dalece traktaty zawarte pomiędzy Rosyą a państwami centralnemi obowiązują również i Ukrainę i zaproponowała natychmiastowe rozpoczęcie obrad celem ustalenia granic, przyczem przedłożyła szczegółowe plany graniczne, które zawierają znaczne ustępstwa na rzecz Rosyi.

Ponieważ rosyjska delegacya pokojowa nie zgodziła się na tą propozycyę, oświadczyła ukraińska delegacya, że gdyby do 7. października nie nadeszła odpowiedź, rokowania zostaną przerwane. Zawieszenie broni pozostałoby nadal w mocy.

Hindenburg udaje się do głównej kwatery.

Berlin, 6. października. BK. Marszałek polny, gen. Hindenburg, wyjechał wczoraj popołudniu do głównej kwatery.

Grey będzie mówił.

Londyn, 6. października. BK. Lord Grey wygłosi 10. października mowę w Londynie na zgromadzeniu o związku narodów, projektowanym przez Wilsona. Po raz pierwszy wystąpi tu publicznie Grey od swej dymisyi w r. 1916.

Przyjęcie przez prasę.

Berlin, 6. października. BK. Ośrodkiem dyskusyi w prasie nad nową kanclerza jest nota pokojowa Niemiec, którą akceptuje w spokojnym i poważnym tonie większość Sejmu Rzeszy. Prasa konserwatywna unika zajęcia pozytywnego stanowiska, podczas gdy prasa wszechniemiecka odrzuca notę pokojową jako fatalną. Cała prasa ostrzega przed snuciem przedwczesnych nadziei i podnosi decyzyę narodu niemieckiego, by odrzucić upokarzające warunki pokojowe.

Liebknecht będzie wolny.

Berlin, 6. października. Tel. wł. Nasz korespondent dowiaduje się, iż nowy rząd niemiecki nosi się z zamiarem wydania w najbliższych dniach ukazu amnestyjnego, na podstawie którego mają być wypuszczeni na wolność Liebknecht i inicyatorzy strejku ... owiowego.

Ekscelencya Scheidemann.

Berlin, 6. października. BK. »Reichsanzeiger« donosi, iż cesarz wystosował do kanclerza następujące rozporządzenie: W rozszerzeniu mego rozporządzenia z dnia 27. kwietnia 1889 zarządzam, by wszyscy sekretarze stanu nosili na zawsze, będąc na tem stanowisku, tytuł ekscelencyi.

Czernin chwali socyalistów

Praga, 6. października. Tel. wł. Wedle wiadomości »Venkowa« miał hr. Czernin na posiedzeniu partyi konstytucyjnej Izby panów m. in. oświadczyć: Muszę przyznać, że obrońcami państwa są obecnie w Austro-Węgrzech i Niemczech te stronnictwa, które okrzyczano dotychczas jako r e w o l u c y j n e. Podobnie jak w Niemczech Scheidemann, tak w Austryi dr. Adler podnosi postulat utrzymania państwa i ostrzega przed pokojem za wszelką cenę. Jak Scheidemann w Niemczech, tak u nas domaga się dr. Adler gruntownego uregulowania wewnętrznych stosunków, by w ten sposób uchronić monarchię przed wielkimi przewrotami. To są rzeczywiście chwile historyczne. Musimy sobie wziąść przykład od socyalnych demokratów.

Hiszpanka w swej ojczyźnie.

Madryd, 6. października. B. K. Siła grypy hiszpańskiej w Hiszpanii nie zdradza wcale tendencyi zniżkowych. Podczas gdy z jednych okręgów nadchodzą wieści uspakajające, to dochodzące z innych dane wskazują na znaczny wzrost wypadków zachorowania np. w El Ferrol wzrosła liczba chorych do 50.000.

Olbrzymia katastrofa w Nowym Yorku.

New Jork, 5. paźdz. B. K. Biuro Reutera donosi: Dziś rano nastąpiła w Morgan w Newjersey w magazynie granatów eksplozya. Silne wstrząśnięcie dało się odczuć na dalekich przestrzeniach. Większości robotników udało się uratować, wielu jednak zaginęło. Dwa inne magazyny w okolicy są zagrożone przez latające iskry. Władze zarządziły ewakuacyę wszystkich miast na przestrzeni 10 mil od Morgan. — Pożar jest olbrzymi, tak, iż straż pożarna i ochotnicze posiłki nie mogą się zbliżyć do Morgan. Tysiące ton materyałów wybuchowych zagrzebuje się w największym pośpiechu, by uratować sąsiednie fabryki. Z okręgu uciekło 60.000 mieszkańców. Ulice są przepełnione uchodźcami, wozami, jako też rannymi.

Eksplozya, której detonacyę słyszano w New-Jorku, słyszaną tam była jakby odgłosy walki artyleryjskiej.

KRONIKA.

Kraków, 7. października.

— **Posiedzenie krak. Rady wyznanio**wej odbyło się wczoraj, 6. bm. O przebiegu obrad doniesiemy w numerze jutrzejszym.

Biblioteka muzeum techn. przem., zamknięta w czasie wakacyi, otwartą jest od dnia 1. października, w godzinach wieczornych od 5-tej do 8-mej.

Czyszczenie rur wodociągowych. Od dnia 10. b. m. w godzinach od 2.30 do 6-tej popołudniu wykonanem będzie w mieście przepłukiwanie rurociągów miejskich. Ze względu na brak odpowiedniej służby, płukanie to odbędzie się partyami, w okresie tygodniowym, kolejno w poszczególnych dzielnicach. Spowoduje to chwilowe zamącenie wody w danych odcinkach.

Z teatru im. Słowackiego. W sobotę i w niedzielę odegrano »Niebieskiego lisa« Herczega przy wysprzedanej widowni. Sztuka posiada wybitne zalety. Z pośród wykonawców wyróżniła się szlachetnem ujęciem gry P. Jarczewska. Z braku miejsca zmuszeni jesteśmy dokładnie sprawozdanie odłożyć do jutrzejszego numeru.

Ze sportu. Cracovia i Amatorzy (Wiedeń) 6:2 (0:0). Fioletowi cieszyli się zawsze sympatyą Krakowian, dałująca się jeszcze z czasów, gdy jako Hertzlerterzy uchodzili za jedną z najlepszych drużyn wiedeńskich. Obecnie nie wzbudzą wprawdzie przywi... we footbalu, jednakowoż nie zawiedli pokładanych w nich nadziei. Gra była od pierwszej chwili ... aż do ... żywe prowadzona.

Wynik niezostrzygnięty odpowiadał równowadze sił i równomiernemu opanowaniu terenu przez obie walczące drużyny.

Amatorzy byli w defenzywie lepsi, tyły ich nie wnikliwe, gra inteligentniejsza, Cracovia w ... nie słaba, w ataku ruchliwa.

Nadesłane.

Za rubrykę tą redakcya nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukarnia: »Austryacki nakład gazet« pod zarządem J. Stollego w Przywozie.